

Literární internetový časopis

Promlky

<http://promlky.unas.cz/>

Březen 2005

Je zase ten čas mezi mrazem a táním, blíž k jaru, ale ještě nadohled novoročního bilancování. Poslední roky jakoby se běh věcí zrychloval a katastrofy přírodní se prolínají s těmi lidskými. Blíží jsou smrti fiktivní než autentické. Ale mráz neomylně dřív nebo později poleví a bude se kvést, zrát a sklízet. Jakoby bylo jedno, kolik lidí spláchla vlna tsunami, jakoby bylo jedno, kolik jich spláchne ta příští.

Možná je pro uklidnění mysli cestou sdělovat a sdílet.

V tomto čísle s námi sdílí své texty hned dvě autorky: básně Petra Nachtmanová a haiku, ty drobné inspirace orientem, Iva Czyžová. Obě mají dar prožité reflektovat slovem, i když každá trochu jinak.

Přeji vám příjemné vplutí do jara.

Lucie Filipská

Obsah

Úvodník - - - - -	- 1
Básně (Petra Nachtmanová, Iva Czyžová) - -	- 3
Oko (Kašpar Hauser – Dítě Evropy) - -	- 8
Knihy (Poslední listopad) - - - -	- 10
Monografie (Paul-Marie Verlaine) - - -	- 12
Časopis (Obrácená strana měsíce) - - -	- 20
Rozhovor (Luděk Palek) - - - -	- 21

Redakce

Lucie Filipská - lucie.filipska@seznam.cz - šéfredaktorka
Lucie Kučerová - Kucerkafanfiry@seznam.cz - rubriky Rozhovory, Monografie
Erika Šídová - sidova@tiscali.cz - rubrika Knihy
Luděk Palek - palek.ludek@tiscali.cz - rubrika Servis
Jan Chlumský - JanChlumsky@seznam.cz - rubriky Oko, Výročník
Petra Nachtmanová - shaylen@post.cz - rubrika Literární soutěže
Richard Klail - klail@email.cz - fotografie
Pavel Březina - p_brezina@seznam.cz - příprava stránek

Internetová adresa literárního časopisu Promlky:

<http://promlky.unas.cz/>

<http://sweb.cz/promlky/>

čas si čtenáře upoutat nad jednotlivými výtvy.

3) Učil ses psát, nebo jsi nejdřív začal a pak „dopilovával“ styl?

Jsem samouk a na mých básničkách je to znát. Nikdy jsem si nelámala hlavu s pilováním stylu, prostě jsem v danou chvíli psal tak, jak jsem zrovna uměl. Díky zkušenostem a se vyvíjím, ovšem stále si nejsem jist, kterým směrem, zda k lepšímu, či horšímu. Příliš o tom nepřemýšlím, bojím se, že bych pak ve svých výtvy ztratil sám sebe. Nebojím se špatného stylu, v to moc nevěřím, bojím se mé chudé slovní zásoby, kterou se snažím tak snažím rozšiřovat.

Děkuji za rozhovor.

Rozhovor písemně vedla Lucie Kučerová

~~~~

Básně

Petra Nachtmannová

Pustnu v krajině

kde bohatství dobře zažívá

*Skrze rozkousané rty, pustnu v krajině
Zahalena mlhou na malé řece Kamenice
V prstech tisknu plačící orchideje v jehličí
a křičím pro zbylé málo, utazené v bodavém zajetí*

*Nezdálo se mi neštěstím
být bahnem pro nejhezčí jarní violky
s přesličkami - pradávnými posly symetrie, v zádech
Nezdálo se mi krásnou hudební skladbou
pár akordů vytetovaných v kůře stromu...*

*Jen sny se mi zdály
to rozmarné mávání mokřými křídly nad soutěskou,
kdy padám v poklidném rozvíření do mokřin*

*V létě sen protáhl na ránem ruce
Pustil pro poznání umrtvené květy do peřejí
a uháněl.... divoce se točil...*

*Nezdála jsem se
ONA VÍ!
Řeka bohatství prožívá a mně dech se tají
slunečným pohledem za obzory*

~~~~

Kaštanové chutě

a tvoje cukří v pozlátku

*Opečené kaštiny vonící z ulice Kosmonautů pouze
připoměly*

*ty naboso mnou milující šťavnaté
bílé vnitřky...*

*Nožem oloupané návleky v melodramatické tvorbě
vzletných výkřiků amatérismu si schovávám
do plechové krabice s robustní pannou na víku značky
Maggi*

*a v zimě ji krotím v krmelci
v opravdovém lesním chrámu pro srny, jeleny a divočáky*

*Beru si sebou pozlátko,
v něm leží tvé „Cukří, cukří, cukříčku,
usedni si na lžičku.“*

*a já raději sedám na sůl u slupek ve sněhu
Nechám se olizovat zvířecími jazyky
a nestěžuju si.*

Oni nelžou!

*Necukrují pro jeden sladký prožitek
milostné ódy věčnosti*

*Pomíjivost nás hledá, miláčku
a sype
rozpustné cukří na lžičku*

~~~~

Rozhovor

ROZHOVOR SE MNOU TENTOKRÁT RISHKOVAL MLADÝ AUTOR LUDEK PALEK

1) Ahoj Lud'ku, má první záludná otázka zní: Kdy a jak jsi začal psát?

Poprvé jsem začal psát na základní škole tuším ve třetí třídě, když jsem do malého sešitu napsal srdceryvné drama o zraněném káněti, které jeden malý hoch, ne nepodobný mně, zachránil a ukrýval v kůlně před rodiči. Svůj výtvar jsem pak poskytl paní ředitelce k nahlédnutí. Ta mne pochválila a slíbila mi, že to přepíše na stroji a pošle do nějaké soutěže, což pro mě bylo velmi motivující. Bohužel paní ředitelka můj sešit ztratila, aniž by ho přepsala. Bylo to pro mě velké zklamání a na dlouhou dobu mě to odradilo od dalších pokusů. K psaní jsem se vrátil ve svých dvaceti letech na přednáškách mechaniky a protože na okraji přednáškových listů nebylo dost místa na romány o zraněné zvířence, psal jsem si různé říkanky. Dá se říci, že mně k poezii nepřivedlo například zklamání z lásky, ale nuda.

2) Kdy jsi začal publikovat a proč?

S mým publikováním je to těžké, nevěrohodnost paní ředitelky ve třetí třídě dojistě zapříčinila, že jsem psal prostě jen tak pro sebe a to mě uspokojovalo, necítil jsem potřebu veřejně ukazovat něco, co patřilo jen a jen pro mě. Sice jsem několik věcí sem tam někam poslal, dokonce se párkrát stalo, že něco někde bylo uveřejněno, ovšem až na rychle vyprchaný pocit pýchy, mi z toho nic víc nezbylo. Chyběla mi zpětná reakce a zároveň jsem se snad i zpětných reakcí bál. Ideálními se zdály být literární servery, jenže po bližším prozkoumání jsem zjistil, že mi připadají příliš chaotické a letmé. Mám pocit, že jim díky kvantitě chybí

Časopis

OBRÁCENÁ STRANA MĚSÍCE

Časopis Obrácená strana měsíce přichystal pro čtenáře v pořadí již páté číslo. Co v něm nalezneme tentokrát? Především cizost, což u tohoto časopisu není nic neobvyklého, ovšem v tomto čísle se jde ještě dál než minule. Ano, je to cílem časopisu, ale myslím, že i znalí čtenáři Obrácené strany Měsíce budou tak trochu zaskočeni. Nehleďte teplo, až do poslední stránky se neohřejete, připravte se na samotu a stísněnost, kterou nastartuje už první kresba od Šárky Mikesové na titulní straně, záchvěv naděje vzbudí první báseň Ludvíka Kundery Jak tenkrát, aby se tento literární výlet vrhnul do tmavého klece se slovenskými texty. Marián Milčák je deprese sama a našel si správné místo, na obrácené straně Měsíce ho nikdo neuvidí, ovšem i tak by se měla dát na viditelné místo cedule s nápisem: Jen na vlastní nebezpečí. Bohužel to není kompliment, jak by si mohli milovníci temných depresí mylně vyložit, to je kritika a varování zároveň. Tak nějak musí chutnat rtuť, říkám si a pokračuji ve čtení. Další kresby a další pocit úzkosti. Slovenská kolonie na místě kam nedohlednou sluneční paprsky je větší než jsem si myslel, časopis pokračuje prózou Daniely Kapitáňové 1920 - 1996, kterou podezírám, že je alter egem právě Mariána Miláčka. Naneštěstí je toto číslo živo hlavně poezií a dalším, kdo je na řadě je Jana Bedáňová. A byť jsem to ten navozený pocit úzkosti dosud proklínal, její báseň Karlův most najednou rozboří tu jedinou tvář, kterou si toto číslo budovalo a vyvolaného zmatku se pak nezbavím až do samotného konce. Jsme na Obrácené straně Měsíce, tak co se divím.

Redakce:

Jan Balabán, Petr Hruška, Pavel Hruška, Ivo Kaleta.

Adresa: <http://www.obracena-strana-mesice.cz/>

Luděk Palek

Věřím na zázraky

Ne!

Vlastně ANO, ta stupidita věření je o ničem

Pořád ohnutá záda

a výsadky dotěrných štípáků pálí pozdravem pekla

Dobře!

Nakonec snad tedy ano, připouštím

občas jsou zázraky na světě

a zmírňují ďábelské okusovačky

poznáním chladícího gelu se značkou:

„Používat třikrát týdně!“

~~~~

Prsteny v uších

Cinkání, jedině dva o sebe

.....a houpavý pocit lodičky

Zpíváš.

Nevadí, že falešně

Nevadí, že neladíš s kytarou

Nevadí, že vycházíš z mraků

Usínáš.

Dobrou noc, cinkoniku!

Dobré snění, večerní poledníku.

Vzájemná zvonivá touha v uších. CINK!

Naslouchám.

Věřím.

Utíkám.

Kam jinam než do snů

splétat copánky z petrklíčů

rozvazovat tkaničky jarním pastelkám

*Ťukat na zdravičko vyplašeným tvářím
Cink!
Maluješ.
Nevadí, že s poraněnou akvabelou
Nevadí, že mořskou solí v potočném brouzdališti
Nevadí, že plašíš barvmanky
Přicházím.
Nebudím.
Naslouchám.
Sním.
Sním, ranní povidlové koláče
Sním, polední drobení labutím
Sním, večerní promenády v plavočkách
a v náušnicích na prstech
a prstenech poslouchajících ušní
tam tam tam tam...
Tamtamy bubnují
Ano, tam.
Cinkající kovy s perletí. CINK!
Dobré ráno, cinkoníku
Dobré probuzení nedělní zásnubníku*

~~~~

Voda do mlýnů

*Nemel mi vodou do mlýnů
Mám větrný pohon
a prádlo na šňůře
Chybí snad pár litrů
od jihu
Pokropit*

Mé nemocnice
Vyznání
Čtrnáct dní v Holandsku

Zpracovala Lucie Kučerová

~~~~

Petitfils, P. (1987): Verlaine. - Československý spisovatel, Praha

Díla:

Poezie:

Zpovědi
Louise Leclercqová
Belgické črty
Ďáblova milenka
Saturnské básně
Na venkově
Vdovcovy paměti
Galantní slavnosti
Romance beze slov
Paralelně
Invektivy
Moudrost
Kdysi a nedávno
Prokletí básníci
Láska
Štěstí
Dedikace
Takové příběhy
Elegie
Limby
Ódy na její počest
Přítelkyně
Epigramy
Dobrá píseň

Próza:

Milník
Má vězení

*Naškrobit
Navonět blahem*

*Suchému železo žhavostí pomůže
Natáhne kostru
Rozmetá kámen*

*Miluji, miluji
Žaluji: „Bojím se“
spálený je oděv
oddaných panen*

~~~~

Iva Czyžová

Haiku

*potřásá hlavou
sesílá vláhu polím
nespánek draka*

*duchové předků
tou cestou s lampiony
jdi světlem, ženo*

*divoké husy
můj zrak měří výhonky
bambusovými*

*ulétl pár strak
prázdna větev broskvová
pod krovem domu*

Okno

KAŠPAR HAUSER – DÍTĚ EVROPY

13.1.2005 Uvedlo Jihočeské divadlo čtvrtou reprízu divadelní hry Jana Vedrala Kašpar Hauser - Dítě Evropy. Režie se ujal Martin Glaser. Tato „historická detektivka“ získala třetí cenu v letošním ročníku soutěže Nadace Alfréda Radoka o nejlepší novou českou hru.

Hra je napsána podle skutečné události z počátku 19. století, která se udála v Německu. Kašpar Hauser byl šlechtický syn, potenciální nástupník bádenského trůnu. Tento fakt zapříčinil, že byl ve svých třech letech unesen a pak třináct let držen v kobce, ve které se nemohl ani postavit. Když měl panovník již trůn jistý, nebylo nutné Kašpara dále věznit.

Děj hry začíná ve chvíli, kdy se v Norimberku objevuje šestnáctiletý mladík, který neumí chodit a nerozumí řeči, jen opakuje co slyší okolo a dokáže se podepsat jako Kašpar Hauser. Vzbudí ve své době v Evropě velkou senzaci. Je postupně vychováván například profesorem, který v něm vidí cestu k uznání ve vědeckých kruzích, samolibou paní radovou, která jej s vervou ponižuje, zakomplexovaným učitelem, který si na něm snaží vynahradit nedostatek respektu, a knížetem, který se mu snaží vštípit sebeúctu a zodpovědnost.

Po celou dobu se poodhalují střípky z Kašparovy minulosti, avšak hra postrádá klasické rozuzlení „detektivek“, kdy se objasní, kdo je viníkem. Kašpar umírá rukou „Neznámého“, aniž by se dozvěděl, kým opravdu je a kdo byl jeho vězňitelem. Hra spíše podává svědectví o motivech vyšších vrstev pro tento čin a o době začátku 19. století, kdy se hyenismus a bezcitnost schovávají za masku „moderní doby“.

Hlavní roli Kašpara Hausera skvěle ztvárnil Pavel Oubram, pro kterého to je první velká hlavní role. Všechny postavy jsou detailně propracovány a postrádají onu častou „černobilost“ charakterů v dramatech. Syrovost děje výborně podkresluje velmi stroze pojatá scéna.

Mezi básníky byl ale stále uznávaný. Jeho sláva rostla. Našel si nového přítele Cazalse. Snažil se dostat se k němu blíže, Cazalse ale jeho projevy náklonosti popuzovaly.

Verlaina ohromil další prudký záchvat artrózy. Nemohl už chodit a musel se vrátit do nemocnice. Jeho přátelé se mu snažili finančně pomáhat, přesto se Verlaine z těchto problémů nikdy nedostal. Neschopnost platit byt řešil pobyty v nemocnici. Určitým zlomem bylo pozvání na přednáškovou cestu do Holandska. Přednášel o francouzských prokletých básnících. I když jeho řečnický styl nebyl dokonalý, měly jeho přednášky většinou úspěch. Hlavní úspěch byl ale finanční, za první přednáškovou cestu získal devět set franků. Radostně řekl o penězích Eugénii. Následujícího dne peníze zmizely. Paul byl rozrušený a zlodějku vyhnal, hrozil jí zabitím. Krádež pro něj znamenala takovou ránu, že onemocněl. Po dalším pobytu v nemocnici se rozhodl vydat na další přednáškovou cestu do Belgie. Aby měl na cestu a slušné oblečení, musel si vypůjčit. V Belgii byly jeho přednášky také dobře přijaty. Byl to pro něj příjemný čas a přinesl mu i trochu peněz. Po návratu se mu ale zhoršilo zdraví. Tentokrát zůstal v domácím ošetřování. Když se uzdravil vydal se na další cestu tentokrát do Lotrynska, následně do Británie. Obě cesty měly jistý, i když mírný úspěch. V roce 1894 se jeho nemoc opět zhoršila a musel odejít do nemocnice. 1. prosince 1894 se po krátké době v domácím ošetřování vrátil do Bichatovy nemocnice. Lékaři chtěli, aby tam zůstal, ale on se 21. ledna 1895 rozhodl odejít. Opouštěly ho síly, byl odkázán na finanční podporu z ministerstva. Byl v depresi a pomýšlel na sebevraždu. Na podzim toho roku Verlaine naposledy na krátko chodil ven. 15. října 1895 ke svému úžasu dostal dopis od syna. Odepsal mu, dostal novou odpověď, ale poté už se syn neozval. Verlainovi se nepodařilo vypátrat synovu adresu. vysílila ho neléčena chřipka, dostal jaterní záchvat a následně i zápal plic. 10. ledna obklopen několika svými přáteli zemřel.

Literatura

Kolektiv autorů. (1981): Malá encyklopédia spisovatelů světa. - Obzor, Bratislava

Létinoisovi zkrachovali a Verlainův pozemek byl obstaven. Zoufalý Verlaine se vrátil do Arrasu k matce, získal od ní trochu peněz a vydal se hledat si zaměstnání v Paříži. Chtěl se také znovu prosadit v literatuře. Jeho žádost o místo na úřadě ale byla zamítnuta, protože byl trestaný. Měl ale alespoň byt, ve kterém žil s matkou, nebyl tedy sám. Mladí básníci jej uznávali a obdivovali a mohl by být šťastný. Třetího dubna 1883 se ale dozvěděl o nemoci Luciena, kterého měl velice rád. Lucien brzo zemřel.

Po této nové ráně nebyl Verlaine schopen se vzchopit, začal znovu pít, všechno mu připadalo zbytečné a nezajímavé. Naštěstí jeho matka získala domek na venkově, kam se i se synem odstěhovala. Klid venkova Paulovi pomohl. Štěstí mu ale nevydrželo dlouho, dostal se do finančních i citových problémů. Pil a napadal svou matku takovým způsobem, že ze strachu odešla do domu svých přátel. Do toho Mathilda požádala o rozvod, protože se chtěla znovu vdát. Verlaine se zapletl do třech soudních sporů. Ve dvou byl žalobcem v jednom žalovaným. Za napadání své matky byl odsouzen k pokutě pět set franků a měsíci vězení. Po propuštění se odstěhoval do Paříže. Byl bez peněz, zaměstnání, spadl až na dno bídy. Onemocněl artrózou kolena. Když získal trochu peněz za svá díla, pořádal divoké večírky. Doufal, že si brzy bude moci najmout lepší byt. Ke konci roku 1885 se jeho zdravotní stav zlepšil, měl i pravidelný příjem. Následovala nová rána - Verlainova matka zemřela. Od té doby měl Verlaine stále větší problémy. Vršily se mu účty od doktorů, za ubytování i za jídlo. Peníze, které za cenu obrovského úsilí dokázal získávat, spolklly dluhy. Poslední jeho náboženské zábrany padly se vztahem k prostitutce. V roce 1886 byl Verlaine svým revmatismem donucen požádat o přijetí do nemocnice. Udržoval kontakty s dekadenty neměl ale dostatek peněz a proto kdykoliv měl možnost, přijímal lůžko v nemocnici. Zkoušel znovu pátrat po synovi a Rimbaudovi. Sepsal několik dalších sbírek. Našel si novou družku. V září 1887 se setkal s Philoménou Boudinovou, známější pod jménem Esther. S touto ženou, která ho většinou jen využívala strávil s přestávkami sedm let. Několikrát se pokoušel vymanit se z bídy, do které se dostal, ale nedokázal se uskromnit a vyjít se svými malými příjmy.

Pokud si tedy v dnešní konzumní době troufáte na poněkud hutnější téma, které vás donutí se zamyslet, ba co více, o kterém budete ještě pár dní přemýšlet, nezbyvá než tuto hru vřele doporučit.

Jan Chlumský

Knihy

J. H. KRCHOVSKÝ POSLEDNÍ LISTOPAD

vydalo nakladatelství Petrov v Brně 2003, vydání první, 72 stran, 60 básní

Poslední dobou se mi zdálo, že se odcizuji od současné poezie a že jí nechci rozumět. Ve své jednoduchosti jsem se tak stal až příliš náročným a dokrmoval se častými návraty ke klasikům, kteří mne časem začali nebezpečně nudit. V tu dobu se mi do rukou dostala sbírka J. H. Krchovského *Poslední list a já* měl pocit, že jsem dostal potřebnou dávku živé vody a naděje, že se poezie nedostala do bludného kruhu. Sbírkou je souborem vybraných básní autorovy tvorby z období roku 2001 - 2003 a už po přečtení prvních veršů jsem měl pocit, že dostávám transfúzi té správné krevní skupiny. Krátké básně s pravidelným rýmem a nádhernou pointou jsou v dnešní době nedostatkové luxusní zboží. Málokdo si dokáže hrát se slovy tak, že jeho básně připoutají ke čtení i naprostého poetického diletanty a Krchovský to rozhodně dokáže. Na rozdíl od některých básníků a jejich tvorby, Krchovskému slova nepřekáží, hraje si s nimi se schopností virtuosa a servíruje jednu perlu za druhou. Čtenář zde často nepátrá po smyslu básně, čtenář se tu vcítí do veršů až s děsivou samozřejmostí. Básně vám vlezou bezbolestně pod kůži a během okamžiku se dostanou do krevního oběhu. Sbírkou přečtete doslova jedním dechem a na konci budete nechápavě kroutit hlavou, jak je možné tak dokonale skloubit krásu s jednoduchostí. Během čtení prožijete takový malý život ve kterém se střídají všechny možné člověčí pocity, zmar, ironie, slast, strach a mnoho dalších. Verše mají tu moc, že z vás právě tyto pocity snímají a ukazují je v dobře stravitelných obrazech, ke kterým se budete opakovaně vracet a jelikož kouzlo s prvním přečtením nevyprchává, budete nadšeně objevovat skryté věci při dalších návratech k této sbírce.

K tomu napomáhá i dobře zvolená velikost a výtisk v brožované

ale nepovedlo se mu jí obměkčit. Rozhodl se změnit svůj život. Stal se soukromým učitelem francouzštiny v Londýně. Podnikl ještě jeden pokus o znovuzískání Mathildy: opustil Rimbauda a odjel do Bruselu. Manželce poslal zprávu, že pokud za ním nepřijede, zastřelí se. Mathilda nepřijela. Zavolal k sobě Rimbauda, začali se ale znovu hádat a nakonec Verlaine Rimbauda postřelil. Zranění nebylo vážné, Verlaine byl zprvu kající, ale když chtěl Rimbaud odjet, nedovolil mu to. Rimbaud se bál dalšího napadení a požádal o pomoc strážníka. Ten je odvedl na policii. Verlaine byl zatčen a uvězněn. Nevěřil, že by mohl být odsouzen. Rozsudek (dva roky odnětí svobody nepodmíněně a dvě stě franků pokuty) pro něj znamenal šok. Vězení pro něj bylo utrpení, snažil se jej překonávat prací. Ve vězení jej také zastihla zpráva, že soud rozhodl o rozluce jeho manželství. Zhroutil se a pod vlivem vězeňského katechety se vrátil ke křesťanství. Po propuštění se pokusil obrátit na víru i Rimbauda, to se mu ale nepovedlo. Odjel do Londýna a našel si místo učitele. Bylo to v Stickney v Lincolnském hrabství. Práce ho bavila, vzdal se alkoholu a získal si oblibu žáků i učitelů. Udržoval kontakt s některými starými přáteli a zajímal se i o osud Rimbauda. Snažil se i dál publikovat. Po několika letech opustil práci a stal se soukromým učitelem. Tento způsob života mu ale nevyhovoval, našel si tedy novou práci v Bournemouthu. Vyučoval tam francouzštinu, latinu a kreslení. Stýskalo se mu ale po Francii. Opustil Anglii a odjel do Paříže. Získal místo učitele. Na koleji Panny Marie v Rethelu. I tady si získal oblibu. Toužil ale po setkání se synem. Vyprosil si setkání a přinesl synovi dárky. Mathilda se s ním odmítla setkat. Během roku 1878-1879 začal Verlaine znovu pít. V té době si oblíbil jednoho ze svých žáků, Luciena Létinoise. Bral ho jako náhradu za svého syna. Na konci školního roku byl z práce propuštěn. Rozhodl se odejít do Anglie a žít se tam jako dříve hodinami francouzštiny. Luciena vzal s sebou. Na začátku roku 1880 oba zanechali pedagogických pokusů a vrátili se do Francie. Verlaine si koupil pozemek a chtěl začít hospodařit. Pozemek nechal zapsat na jméno Létinoisových, aby jej na něm Mathilda nemohla vymáhat. Jeho nová sbírka, *Moudrost*, znamenala naprostý neúspěch. Verlaine se tím nenechal odradit. Začal mít ale problémy i materiální.

události jim znemožnili jakoukoliv svatební cestu. Verlaine chtěl zůstat v civilu, ale na Mathildin nátlak se přihlásil do obranného útvaru. Kvůli službě v armádě měl omluvené absence v kanceláři a naopak, čehož začal brzo využívat. Zanedbával práci v kanceláři i vojenské hlídky, chodil do kaváren, domů se vracel opilý. Byl začátek roku 1881, když Mathilda oznámila, že je těhotná. V Paříži se bojovalo a Paul se bál o svou bezpečnost. Svou ženu ale nechal jít pro zprávy přes celou Paříž. V červnu už měli manželé všeho dost a rozhodli se odjet na venkov. Období strávené na venkově bylo pro oba šťastné. Paulovi se ale brzo začalo stýskat po jeho přátelích a literatuře a přichystal se k návratu do Paříže. V Paříži našel dopis od svého přítele, který jej prosil, aby přijal a pomohl mladému básníkovi Arthuru Rimbaudovi. Verlaine neměl peněz na zbytek, bydlel u Mathildiných rodičů a neměl kde mladíka ubytovat. Nakonec se mu povedlo sehnat levný nájem a mohl Rimbauda pozvat do Paříže. Oba básníci spolu trávili mnoho času. Rimbaud Verlainea zmátl, znepokojil a nadchl. Byl to mladík odmítající svazující společenská pravidla, Podporoval Verlainea v pití a ničil tak jeho vztah s Mathildou. Mathilda nechápala co se děje. Chvilkový obrat nastal po narození jejich syna Georga-Augusta. Dobrá vůle ale Verlainovi nevydržela dlouho, znovu začal chodit do hospod, utrácel spoustu peněz, s Mathildou se často hádali. Mathilda musela nakonec ze strachu o život utéct k rodičům. Paul jí často bil. Aby se zotavila odjela Mathilda na venkov a Verlainovy pokusy o smír podmínila definitivním odchodem Rimbauda. Paul ale nebyl schopný vzít se přítele, a to až do doby, kdy Mathilda podala žádost o rozluky od lože a stolu. Verlaine se zhroutil. Slíbil rozejít se s Rimbaudem, přestal se opíjet a snažil se znovu si najít zaměstnání. Po určité době se ale znovu začal s Rimbaudem scházet, znovu pil a bil svou ženu. Nakonec s Rimbaudem utekl do Belgie. Mathilda se snažila přemluvit ho k návratu, když ale zjistila, jakým způsobem její muž žije, vzdala marnou snahu a od té doby ho neviděla. Znovu podala žádost o rozluky. Verlaine se necítil vinen, dráždila ho její žádost o výživné. Přesto ale nechtěl o manželku a syna přijít, měl je stále rád. Rimbaud jím za to pohrdal. Aby se uživil, psal verše, plánoval cestu zpět do Paříže, aby urovnal rodinné vztahy. Opakovaně manželce psal,

vazbě, jenž sice působí levným dojmem, ale vejde se v pohodě do jakékoliv kapsy a to je dobře. Toto není sbírka do knihovny, toto je sbírka pro každodenní použití.

Luděk Palek

Monografie

PAUL-MARIE VERLAINE

(30.3.1844 Mety - 10.1.1896 Paříž)

Paul - Marie Verlaine se narodil 30.3.1844 v devět hodin večer. Jeho otcem byl poručík Nicolas - August Verlaine, matka se jmenovala Eliza - Julie - Josepha Verlainová, rozená Dehée. Narození syna bylo pro rodiče zázrakem, protože po třinácti letech manželství už nevěřili, že budou mít vlastní děti a měli už adoptivní dceru Elisiu. Chlapec byl pokřtěn osmnáctého dubna v kostele Panny Marie v Metách. Čtyři roky po synově narození odešel kapitán Verlaine předčasně do důchodu. Měl tak dostatek času na péči o syna a adoptivní dceru. Malého paula tak rozmazluje celá rodina a chlapec se brzy změní na malého rozmazleného tyрана. Rodiče pro syna naplánovali úspěšnou životní dráhu. Pro začátek dali Paula do malé školy kousek od domu. Tam se Paul naučil základy - číst, psát a počítat. Pak bylo rozhodnuto, že chlapec bude studovat v Lyceu, aby se mu tím upevnil charakter. Paula ale prostředí v lyceu tak vyděsilo, že utekl a nechal se přemlivit k návratu jen pod podmínkou, že za ním budou rodiče denně docházet. Paul byl nadaným žákem, ve škole neměl z prvu nejmenší problémy a zcela splňoval představy svých rodičů. Vě čtvrté třídě (ve francouzských školách se počítají třídy odzadu) ale nastal zlom. Škola Paula nezajímala, myslel jen na psaní veršů. Dvanáctého prosince 1858 dokonce poslal několik svých veršů Victoru Hugovi. Definitivně zmizel ze seznamu nejlepších žáků, nebylo jisté, jestli dokáže odmaturovat. Na začátku srpna 1862 vykonal písemnou část maturitní zkoušky a následně i ústní. Dokázal si, že s trochou vůle dokáže překonat překážky a zachránit ohroženou situaci.

Po prázdninách, které strávil u své adoptivní sestry a jejího manžela, se vrátil do Paříže smířený s tím, že nastoupí na práva. Studia měla trvat jen tři roky. Touto dobou ale začal mít mladý Paul zálibu v alkoholu. Alkohol mu pomáhal překonávat jeho slabou a nerozhodnou povahu, i

díky němu ale také Paul stále více zanedbával studium. Otcův přítel mu pomohl k snadnému zaměstnání účetního, i když Paul měl velké potíže s matematikou. Místo na zaměstnání myslel mladý básník stále více na způsob, jak se prosadit v literatuře. Povedlo se mu publikovat několik prací, ale ty zapadly. O prázdninách roku 1863 se mu novým zdrojem inspirace stala Elisa, do které se zamiloval. Jeho adoptivní sestra ale už byla vdaná a mladíkovu lásku jemně, ale rozhodně odmítla. Paul se s tím těžce vyrovnával, ale po návratu do Paříže musel začít myslet na budoucnost. Udělal zkoušky a byl jmenován zapisovatelem na radnici devátého obvodu v Drouotově ulici. S přáteli začal vydávat časopis s titulem *l'Art*. Verlaine pomalu proniká do literárního života, otvírají se před ním nové a nové literární salóny. *Revue l'Art* ale skomírala, protože se jí nepovedlo prosadit do veřejného prodeje. Ve stejné době 30. prosince 1865 zemřel kapitán Verlaine na překrvení mozku. Pro Paula a jeho matku to mimo jiné znamenalo finanční problémy. Skupina okolo časopisu *l'Art* vytvořila nový časopis, sbírky veršů pod názvem *Současný Parnas*, která zaznamenala opravdový úspěch. V té době byl ale Paul zasažen smrtí své adoptivní sestry Elisy. Smutek překonával alkoholem. Nakonec se ale vzchopil, otočil se zády k minulosti a začal spolupracovat s několika literárními časopisy. Cítil se šťasten, nic mu nechybělo, měl přátele i literární úspěchy. Brzy si ale začal kazit pověst návratem k alkoholu. V opilosti byl agresivní. Přesto se mu povedlo prorazit v literatuře sbírkou *Galantní slavnosti*. Pro svůj životní styl potřeboval více peněz, proto se začal věnovat novinářině.

Jeho přítel Charles de Sivry ho seznámil se svou sestrou Sophii- Marií- Mathildou, svěží šestnáctiletou dívkou, která se zajímala o literaturu a znala i dvě Verlainovy sbírky. Byla to láska na první pohled. Citový zmatek řešil opět alkoholem. V opilosti dokonce napadl vlastní matku. Když vystřízlivěl a uvědomil si, co udělal, okamžitě napsal Charlesovi de Sivry žádost o ruku jeho sestry. Mathildini rodiče svazku nebyli příliš nakloněni, ale nechali Paulovi naději. Láska Paula změnila. Stal se z něj svědomitý úředník. Snoubenci měli povoleno se vídat a získali i svolení ke sňatku. Svatební smlouva byla podepsána 23. a 24. června 1870. Manželství Paula zachránilo před nástupem do armády, ale